

LÄKARE MOT KÄRNVAPEN

Nr 141 juni-juli 2015

UTGIVEN SEDAN 1981

www.slmk.org

**I DETTA
NUMMER**

**RAPPORT
FRÅN NPT I
NEW YORK**

NYHET!

Margot Wallström
positiv till att ansluta
Sverige till "the
Humanitarian
Pledge"

**KÄRNVAPENNEDRUSTNING - HUR
UPPNÅR VI FRAMSTEG?**

NYTT FRÅN VETENSKAPLIGA RÅDET

PEACE BOAT PÅ BESÖK I SVERIGE

**SVENSKA LÄKARE
MOT KÄRNVAPEN**
Nobels fredspris 1985

Kärnvapenförbud kanske lika effektivt som förbud mot kärnvapenspridning?

När jag skriver detta pågår konferensen för översyn av icke-spridningsavtalet, NPT RevCon, på FN i New York. Jag har svårt att koncentrera mig på de formella och långgrandiga presentationerna från olika länder, funderar i stället på frågan: varför har NPT fungerat?

President Kennedy varnade på sextioalet för att inom ett par decennier kan tjugo eller trettio kärnvapenstater ha tillkommit. Därför skapades NPT. Avtalet trädde i kraft 1970 och kärnvapenspridningen upphörde nästan fullständigt. I NPT finns de fem ursprungliga kärnvapenstaterna. Utanför stannade Indien, Pakistan och Israel som redan hade kommit långt på vägen till kärnvapenkapacitet. Sedan dess har endast Nordkorea förlorats ur NPT och blivit den nionde kärnvapenstaten.

Så NPT har blivit en stor framgång i arbetet mot kärnvapenspridning. Varför? Varför ville inte ett antal andra stater skaffa kärnvapen för sin säkerhet? Om kärnvapenstaterna behöver atomvapen för sin säkerhet, så mycket mera då de mindre stater som känner sig hotade av stormakterna?

En idé bakom NPT kom från president Eisenhower's program "Atoms for Peace". Kärnvapenstaterna skulle förse de kärnvapenfria med kärnkraftteknologi och klyvbart material mot att dessa avstod från kärnvapen.

Är detta erbjudande ett skäl till att de kärnvapenfria staterna avstod från dessa folkmordsinstrument? I viss mån, kanske. Sverige och Schweiz avskrev slutligt sina kärnvapenplaner när USA erbjöd kärnteknologi och kärnbränsle till betydligt lägre kostnad än det inhemska programmet medförde.

Detta privilegium har emellertid upphävts. Indien, en kärnvapenstat som inte är medlem i NPT, har fått nästan oinskränkt tillgång till kärnbränsle och teknologi genom beslut i den internationella myndighet som skall hålla kontroll på nukleär handel. Pakistan fick sitt material från Kina, Israel från Frankrike och USA. Endast Nordkorea fick klara uppgiften själv, med lite uran från Sovjetunionen.

I gengäld för att de kärnvapenfria avstod från kärnvapen förband sig kärnvapenstaterna att förhandla om ett avskaffande av sina nukleära arsenaler. Kärnvapenstaterna har helt struntat i denna utfästelse. Detta är svagheten i NPT.

Så varför bygger inte Taiwan, Indonesien, Brasilien eller Saudiarabien kärnvapen för sin säkerhet? Är dessa länder så mycket klokare än kärnvapenstaterna att de inser att kärnvapens avskräckning är en illusion?

Kanske, men jag tror också att styrkan i själva NPT-avtalet är viktig. När ett avtal varit i kraft ett antal år bygger det sin egen styrka. Det är i viss mån på det sättet lag, nationell eller internationell, byggs. Om Tyskland eller Brasilien idag skulle besluta att skaffa kärnvapen skulle de uppfatta sig som avtalsbrytare, "rogue states", som Nordkorea.

Det är svårt att se att någon av de nuvarande NPT-staterna skulle handla på detta sätt. Att bryta viktiga, etablerade internationella avtal får konsekvenser.

På samma sätt som NPT skulle ett förbud mot kärnvapen gradvis kunna vinna styrka. Vid den nu pågående NPT-konferensen har ungefär 80 stater stött uttalanden för ett förbud, ett stort

Gunnar Westberg
gunnar.westberg@slmk.org

På samma sätt som NPT skulle ett förbud mot kärnvapen gradvis kunna vinna styrka.

antal andra har talat om behovet av avtal och lagstiftning. Merparten kan förväntas skriva under ett avtal om förbud mot kärnvapen. Därefter kan stater under det "nukleära paraplyet", i första hand Nato-stater, ansluta sig. Norge, Tyskland, Nederländerna och småningom kanske Japan. Till slut skulle trycket på kärnvapenstaterna, de laglösa, bli tillräckligt starkt, så att de börjar förhandla om kärnvapens avskaffande.

Förslaget till ett förbud mot kärnvapen har orsakat en stark reaktion från vissa kärnvapenländer. Är inte detta ett tecken på att kärnvapenstaterna fruktar att ett förbud verkligen blir effektivt?

Ja, inte vet jag om denna väg kommer att fungera. Men det är det bästa förslaget just nu. När kärnvapenmakterna vägrar förhandla får de kärnvapenfria ta initiativet.

Ett förbud mot kärnvapen kan bli lika effektivt som ett förbud mot kärnvapenspridning! ❖

INNEHÅLL

- 4** NPT I NEW YORK: REFLEKTIONER OCH INTRYCK
- 10** SEMINARIUM TILLSAMMANS MED UD, SIPRI OCH UI
- 12** PEACE BOAT PÅ BESÖK I STOCKHOLM
- 8 INTERVJU: CARLOS UMAÑA SILESKY FRÅN IPPNW COSTA RICA
- 9 NPT UR EN MEDICINSTUDENTS PERSPEKTIV
- 11 NYTT FRÅN VETENSKAPLIGA RÅDET
- 13 BREV TILL DANSKA UTRIKESMINISTERN
- 14 PÅ GÅNG / DETTA HAR HÄNT
- 16 INTERNATIONELL UTBLICK

Läkare mot Kärnvapen nr 141
juni-juli 2015
ISSN: 1400-2256 Upplaga: ca 4000 ex

Läkare mot Kärnvapen är en kvartalstid-
skrift som ges ut av föreningen
Svenska Läkare mot Kärnvapen i
samarbete med **Danska Läkare mot
Kärnvapen, Forskare och Ingenjörer
mot Kärnvapen** och **Svenska
Tandläkare mot Kärnvapen**.

Ansvarig utgivare: Jan Larsson
Linnég. 2 H, 753 32 UPPSALA
Tel 0725-66 87 25
E-post: jan.larsson@slmk.org

Red för detta nr: Jan Larsson, Ulf König,
Josefin Lind, Gabriel Holmbom, Clara Levin

Tryckeri: AM-tryck & reklam i Hässleholm
0451-38 49 50

Layout: Gabriel Holmbom,
egdesign.gabriel@gmail.com

Manus till nästa nr skickas till:
Jan Larsson (adress ovan)

Prenumerationsärenden handläggs av
kansliet i Stockholm, adr se sid 25.

Tryckt på miljögodkänt papper.

Bankgiro 901-0901.

UTGIVNINGSPLAN

Nr	Manusstopp	Distribution
142	1 sep	nov 2015
143	1 dec	jan 2016

FRAMSIDA: ICAN samlade kampanja-
re från hela världen under NPT i New
York, här är en grupp framför allt europe-
iska kampanjare framför den välkända
statyn "The Knotted Gun" av Carl Fredrik
Reuterswärd vid FN-skrapan.

**SVENSKA LÄKARE
MOT KÄRNVAPEN**
Nobels fredspris 1985

NEW YORK: NPT 2015

Reflektioner och intryck

NPT RevCon 2015 över – utan slutdokument!

Av Josefin Lind

Efter fyra veckor av debatter, förhandlingar, styrkeuppvissning, alliansbildning och total förvirring är 2015 års översynskonferens av icke-spridningsavtalet slut.

Ingen kan säga att utfallet var lyckat eftersom konferensen inte antog något slutdokument. Trots att förslaget till slutdokument var betydligt svagare än det man antog 2010, kunde inte kärnvapenstaterna USA och Storbritannien samt deras allierade Kanada acceptera det, med hänvisning till skrivningarna om en konferens om en zon fri från massförstörelsevapen i Mellanöstern.

Egypten krävde ett fastställt datum för denna, vilket Israel som deltog som observatörstat, inte kunde acceptera. Det hela slutade alltså med att USA, Storbritannien och Kanada meddelade att de inte godkände slutdokumentet, som måste antas med konsensus. Att några kärnvapenstater och deras allierade på det här viset blockerade slutdokumentet är självfallet bekymmersamt, men det viktigaste resultatet av de fyra veckorna är ändå att när konferensen avslutades hade 107 stater åtagit sig "to fill the legal gap for the prohibition and elimination of nuclear weapons" och "to stigmatise, prohibit and eliminate nuclear weapons in light of their unacceptable humanitarian consequences and associated risks". Detta gjorde man genom signera The Humanitarian Pledge, den utfästelse som före översynskonferensen hette The Austrian Pledge och som tagits fram av Österrikes regering.

Många kärnvapenfria stater höll under översynskonferensen nedrustningsfa-

nan högt, visade stort mod, ledarskap och satte hård press på kärnvapenstaterna. Det räckte dock inte hela vägen, kärnvapenstaterna motsatte sig allt, talade nedlåtande om de tre konferenserna om kärnvapnens humanitära effekter och tyckte att allt de själva åstadkommit under dessa fem år är beundransvärt. Till slut gav de kärnvapenfria staterna efter och lät kärnvapenstaternas urvattnade slutdokument ligga för konsensusbeslut, av respekt för avtalet och processen.

The Humanitarian Pledge är en tydlig signal från majoriteten av NPT:s medlemsstater – NPT kommer inte i sig att leda fram till en kärnvapenfri värld och de kärnvapenfria staterna har egen makt att agera mot detta mål. Kärnvapenstaterna har avslöjat sig som livrädda för denna kraft genom att aktivt förhindra sina allierade att associera sig med utfästelsen och genom att utöva påtryckningar om att inte ställa upp på den i något slutdokument från översynskonferensen.

NYHET VID PRESSLÄGGNING

På ett seminarium på Utrikespolitiska Institutet i Stockholm den 8 juni gav utrikesminister Margot Wallström ett **positivt besked om Sveriges anslutning till the Humanitarian pledge** om att förbjuda och eliminera kärnvapnen. Hon sa att hon vill att Sverige ska ansluta sig och att hon tror att det kommer att ske så ganska snart.

Vi i Läkare mot Kärnvapen ser förståss oerhört positivt på detta besked och ser fram emot att detta formaliseras så snart som möjligt. Vi hoppas att detta omsätts i praktiskt nedrustningsarbete med tillräckliga resurser och kompetens för det hårda arbete som kommer att krävas!

Dessvärre återfinns inte Sverige i denna grupp av 107 stater, vilka nu förhoppningsvis kommer att ta ledningen i en process som förhandlar fram ett avtal som förbjuder kärnvapen och leder fram till att de helt elimineras. Här finner man de flesta av de stater som Sverige tidigare sett som likasinnade, såsom Österrike, Sydafrika, Mexiko och Irland. Det är ju aldrig för sent att ändra sig och Sverige kan även efter denna NPT RevCon ansluta sig till The Humanitarian Pledge, men att man valde att inte göra det nu var en besvikelse för oss.

Som en del av det humanitära initiativet var Sverige en mycket mer aktiv stat än tidigare. Man höll fler anföranden och arrangerade fler seminarier och deltog oss veterligen mer aktivt i förhandlingar och diskussioner.

Men, vi hade verkligen hoppats på mer. Margot Wallströms inledningsanförande på konferensens första dag var tämligen blekt. Det innehöll inga nya

projekt eller samarbeten utan bekräftade vad man tidigare sagt, om stöd för det humanitära initiativet och återinträde i de-aleringsgruppen. Därtill fina ord om att man sätter människan i centrum. Vi saknade starka uttalanden som visar att man är en trovärdig och modig aktör, som vill ta på sig en viktig roll i kärnvapennedrustningen. Och framför allt saknar vi Sverige i The Humanitarian Pledge. Sverige gick med i det humanitära initiativet när det redan var över 150 stater med; det var bland det första Wallström gjorde som nytilträdd utrikesminister. Att man nu inte passar på och är med i nästa steg, när det håller på att utformas som ett löfte att faktiskt göra något konkret, det är varken stringent, trovärdigt eller ambitiöst. Vi hoppas att Sverige framgent tar större steg, vilket krävs om vi ska nå målet om en kärnvapenfri värld.

Sverige och Wallström, vi hade trott mer om er. ❖

NPT 2015: Ett fall framåt?

Av Gunnar Westberg

Översynskonferensen av icke-spridningsavtalet för kärnvapen, NPT RevCon, hålls vart femte år. Nu har 2015 års möte avslutats i FN-huset i New York.

SLMK var där, som alltid, denna gång med tre representanter: David Victorin, Clara Levin och Gunnar Westberg. Vi var där i bara en av de fyra veckorna, bl.a. därför att senare blir en stor del av förhandlingarna slutna, inte tillgängliga för civilsamhället. Det går dock utmärkt att följa konferensen med hjälp av de rapporter som sänds av organisationerna Reaching Critical Will och ICAN.

NPT har tre uppgifter: att förhindra kärnvapenspridning, att underlätta tillgången till säker civil kärnkraft och att avskaffa kärnvapnen.

Kravet på avskaffandet av kärnvapnen, i Artikel VI, är otvetydigt:

Each of the Parties to the Treaty undertakes to pursue negotiations in good faith on effective measures relating to cessation of the nuclear arms race at an early date and to nuclear disarmament, and on a treaty on general and complete disarmament under strict and effective international control.

Kärnvapenmakterna har ännu, efter 45 år, inte påbörjat dessa förhandlingar.

Det finns i avtalet inga straffåtgärder mot de tredskande kärnvapenmakterna. Det är som i FN:s säkerhetsråd, de fem stormakterna gör som de vill.

Men nu finns det ytterligare en stormakt: den internationella opinionen.

▲ Setsuko Thurlow och Beatrice Fihn (ICAN) överlämnar ett brev till den norska delegationen på NPT.

Den har dock enbart humanitära argument.

Enbart humanitära? Skall det inte räcka? Bakom avtalen mot landminor, klustervapen, kemiska och biologiska vapen, explosiv ammunition – bakom all internationell lag beträffande krig finns enbart humanitära argument. Och det räcker. Räcker, när den internationella opinionen blivit tillräckligt upplyst.

Det är den inte för närvarande. Landminornas förfärande effekter, särskilt för barnen som plockade upp minor som var tillverkade för att likna leksaker, räckte för att tvinga fram ett förbud. Men Hiroshima räcker inte, det är historia.

Vid tre möten under de senaste två åren, i Oslo, Mexiko och Wien, har vi i den internationella rörelsen för en kärnvapenfri värld berättat om de humanitära konsekvenserna av kärnvapenkrig. IPPNW har särskilt betonat att även ett "begränsat" kärnvapenkrig skulle kunna medföra en global svältkatastrof.

Vårt arbete har medfört att det internationella Röda Korset kräver att kärnvapnen avskaffas. En lång rad kyrkor säger detsamma. Påven framhöll, i sitt mycket kraftfulla budskap till Wienkonferensen, att frånvaron av förhandlingar om kärnvapnens avskaffande hotar mänsklighetens överlevnad.

Vi trodde under många år att vi med förnuftsargument skulle kunna övertyga kärnvapenstaterna. Det visade sig vara omöjligt. De hade blivit lika beroende av kärnvapnen som en narkoman av sin drog. Den som inte vill lämna drogberoendet kan inte övertygas med saksak.

Nu har man därför tagit upp arbetet med att stödja "de anhöriga" till kärnvapennarkomanerna, de ungefär 180 kärnvapenfria staterna. Artikel VI talar ju faktiskt om "each of the parties", alltså även de kärnvapenfria som förväntas börja förhandlingar om kärnvapnens avskaffande och arbeta fram ett förbud. Ett sådant förbud blir då ett argument

”

Idag är användning eller hot om användning av kärnvapen förbjudet, men det är tillåtet att inneha eller producera dem – en oacceptabel motsägelse.

som den internationella opinionen kan använda: "Varför behöver ni kärnvapen för er trygghet? Världen, er värld och vår värld, hotas av förintelse om kärnvapnen tillåts finnas kvar."

Vid det senaste mötet om de humanitära konsekvenserna av kärnvapen, i Wien i december i fjol, gjorde värdlandet Österrike en utfästelse, The Austrian Pledge, som innebar att man skulle arbeta för ett avtal som gör kärnvapnen olagliga, ett förbud. Idag är användning eller hot om användning av kärnvapen förbjudet, men det är tillåtet att inneha eller producera dem – en oacceptabel motsägelse. Den stora anslutningen till

▲ Ray, Mia och Gabriella från Reaching Critical Will övervakar konferensen och delar varje dag ut News in Review.

▲ Gunnar Westberg, Clara Levin och David Victorin på FN i New York.

denna utfästelse gjorde att Österrike valde att byta namn för att göra åtagandet mer allmängiltigt och inte bara vara Österrikes löfte, så det nya namnet för detta dokument och detta löfte är numera The Humanitarian Pledge.

Detta åtagande hade inför NPT-mötet fått stöd från många stater. Vid konferensen arbetade framför allt ICAN outtröttligt med att påverka ännu fler länder att stödja Österrikes krav. Många länder som tidigare inte varit starkt engagerade i frågorna var villiga att skriva under. Till slut stod en majoritet, 107 länder, bakom kravet.

Man kunde inte komma överens om ett slutdokument. Kärnvapenmakterna anger att det var kravet på en konferens om en kärnvapenfri zon i mellanöstern som man inte kunde acceptera, trots att man skrev under på detta krav redan 1995. Motsättningarna beträffande arbetet för ett förbud mot kärnvapen var kanske lika viktigt. Utkastet till slutdokument var mycket urvattnat och gav endast förhoppningar om att man skall arbeta för legala åtgärder för kärnvapnens avskaffande. Där fanns inga

krav på tidsgräns då förhandlingarna skall vara påbörjade eller avslutade, och ordet Förbud fanns ingenstans. Inte ens detta kunde "de obofärdiga" kärnvapenstaterna acceptera. Detta var att vänta. NPT arbetar helt med konsensus, och när nu kärnvapenmakterna har bestämt sig för att behålla sina atomvapen kan ingen majoritet tvinga igenom en text som ålägger dem att fullfölja sina åtaganden.

Men där finns i slutdokumentet och i de flesta länders framställningar under konferensen en mängd vackert tal om kärnvapennedrustning. "Hyckleriet är lastens hyllning till dygden" (Roche-foucauld). Och hyckleriet är omfattande i vissa uttalanden från kärnvapenmakterna, som tycker sig ha gjort så mycket för nedrustningen. Bland annat har man arbetat fram en ordlista med översättningar av termer inom fältet kärnvapennedrustning.

USA har inför konferensen otvetydigt krävt av sina allierade, i Nato och i andra militära allianser, att man inte stöder uttalanden som kan innebära krav på ett kärnvapenförbud. I Norges

storting svarade utrikesministern på en interpellation att Österrikes förslag är i enlighet med resultatet av konferensen i Oslo ett år tidigare, men det leder till ett krav på förbud mot kärnvapen och därför kan Norge inte stödja det. USA:s påtryckningar visar att kärnvapenmakterna är verkligen oroad inför det humanitära initiativet och kraven på ett "legalt ramverk" som skulle innebära slutet för kärnvapnen.

Översynskonferensen 2015 innebär kanske ett fall framåt: går det inte att få NPT att fungera på grund av kärnvapenstaternas motstånd så får de kärnvapenfria staterna gå samman och skapa en ny ordning, en humanitär ordning, där man skapar ett förbud mot kärnvapen, som till slut blir så starkt, så självklart nödvändigt, att kärnvapenmakterna till slut väljer att ansluta sig.

Kan vi hoppas att Sverige engagerar sig i ett sådant projekt? ❖

Carlos arbetar för en kärnvapenfri värld

Av Clara Levin

Det finns människor som verkligen gör skillnad och påverkar. Carlos Umaña Silesky från IPPNW Costa Rica är en sådan person. Vi träffades för en intervju under NPT RevCon på FN i New York, där Carlos har varit en del av Costa Ricas delegation under konferensens alla fyra veckor.

▲ Carlos Umaña Silesky från IPPNW Costa Rica, på plats på FN i New York.

Att vara en del av delegationen har varit en ära och intressant menar Carlos, men det har varit en svår balansgång att vara både en del av civilsamhället och representant för landet. Det är lite som att vara två personer: den ena ska föra fram Costa Ricas politik och den andra ska representera IPPNW Costa Rica. Det är lätt att det blir dubbelt så mycket arbete och svårt att veta vad man får säga och inte säga. Därför har han valt att hålla en låg profil under översynskonferensen.

Carlos är en av de personer som startade IPPNW Costa Rica. Det var i december 2012, på en marknad där han sålde sina tavlor som det hela började, och sedan har allt gått i raketfart. I januari 2013 anordnade organisationen ett stort möte och redan i februari samma år undertecknade presidenten ett dokument om att Costa Rica ska arbeta för ett totalt avskaffande av kärnvapnen.

I grunden är Carlos allmänläkare. Under några år i början av 2000-talet var han chef på Costa Ricas folkhälsoministerium. Men han ville att det skulle hända mer, han ville göra mer. Så till slut lämnade han sitt jobb och började

”

Costa Ricas position för kärnvapennedrustning är tydlig. De menar att den enda vägen framåt är att förbjuda kärnvapen och landet är en av de stater som driver frågan om nedrustning.

på sin specialistutbildning inom gynekologi. Men inte heller det var tillräckligt händelserikt och Carlos började studera konst. Nu arbetar han heltid som konstnär och är en av de drivande krafterna i IPPNW Costa Rica.

Costa Rica är ett exempel på att det går att ha ett fungerande land utan militär och vapen. Landet verkar för nedrustning, både internationellt och nationellt. Efter inbördeskriget 1948 avskaffade landet sin armé och rustade ner.

Costa Ricas position för kärnvapennedrustning är tydlig. De menar att den enda vägen framåt är att förbjuda kärnvapen och landet är en av de stater

som driver frågan om nedrustning. I anförandet som Costa Rica höll den 29 april under översynskonferensen första vecka, sa ambassadör Juan Carlos Mendoza: "Costa Rica calls upon all states to endorse the Austrian Pledge and negotiate an instrument to ban nuclear weapons once and for all. Costa Rica is ready to participate fully in this process. The time has come to look for a legal ban on the use, possession, stockpiling and development of nuclear weapons, even if Nuclear Weapon States are initially unwilling to participate in the negotiation process." Costa Rica uppmanar till konkreta och tidsbundna åtgärder i diskussionerna om nedrustning.

Men trots att det finns starka röster som vill se mer och vill få ett bra utfall av den pågående översynskonferensen så tror inte Carlos att resultatet kommer att matcha våra förväntningar: processen som leder fram till ett förbud kommer att utspela sig någon annanstans, utanför FN och utanför NPT. Översynskonferensen, menar han, är snarare en slags politisk barometer för att känna av läget och se hur angelägna stater är att börja diskutera ett förbud mot kärnvapen. Så är det även med den österrikiska utfästelsen, som nu har blivit "the humanitarian pledge" i stället för "Austrian pledge", att den är ett sätt att mäta och känna av läget i världen inför vidare diskussioner. The humanitarian pledge handlar om att fylla det rättsliga tomrummet och förbjuda och eliminera kärnvapnen.

Den politiska barometern gjorde att det var viktigt att stater tog sin plats under förhandlingarna och att de höll starka och tydliga anföranden som skapar konkreta vägar framåt. Vad som är viktigt att komma ihåg är att den diplomatiska processen inte alltid går så fort och att alla stater har olika agendor som påverkar möjligheten att uppnå resultat och komma till beslut.

Men det betyder inte att staterna inte kan göra mer och gå längre i förhandlingar. Om än Costa Rica har en framträdande roll så vill Carlos att Costa Rica ska ta en ännu mer central plats i samtalen om ett förbud mot kärnvapen. För att detta ska kunna ske måste regeringen ha stöd från civilsamhället, där IPPNW Costa Rica spelar en viktig roll. Men det är inte lätt att driva en organisation och i IPPNW Costa Rica arbetar de ständigt med medlemsrekrytering, något som kräver mycket jobb och blir svårt när allt arbete sker på frivillig basis. Carlos framhåller att all form av stöd uppskattas och det är viktigt att vi visar att vi finns till hands. Alla behövs för att skapa en värld fri från kärnvapen! ❖

NPT ur en medicinstudents perspektiv

Av David Victorin, läkarstudent

NPT trädde i kraft 1970 och bara det att NPT har funnits i så många år och fortfarande inte lyckats med den första pelaren, nedrustning, kan ifrågasätta dess trovärdighet.

Naturligtvis vill P5 länderna få det att framstå som att stora framsteg har åstadkommits när det gäller nedrustning för att upprätthålla trovärdigheten för NPT och inte provocera kärnvapenfria stater som är verkligt intresserade av en kärnvapenfri värld. Det är en smula ironiskt att de stater som understrekar vikten av att stödja och bidra till NPT:s mål är de som inte gör det. Iran påpekade i ett uttalande att med nuvarande nedrustningstakt kommer det ta flera hundra år innan vi har en kärnvapenfri värld.

Det humanitära initiativet har seglat upp som en viktig aktör de senaste åren och är till skillnad från NPT inte beroende av det krav på konsensus som förlamar NPT. Det refereras flitigt till både det humanitära initiativet och Austrian pledge under NPT vilket är ett tecken på den betydande roll det humanitära initiativet spelar. Ett ytterligare sådant tecken är att Frankrike erkände de katastrofala humanitära konsekvenserna av en kärnvapendetonation 2010 men har till NPT 2015 ändrat formuleringen till "severe consequences" p.g.a. det sätt som termen "det humanitära initiativet" har använts under de senaste åren. På en direkt fråga från civilsamhället om kärnvapen plötsligt har blivit mindre farliga under de senaste fem åren hade den franska ambassadören inget kristallklart svar.

Är SLMK:s representation meningsfull på NPT? För att kunna svara på det är det ju naturligt att först komma fram till vad som är målet med att vi är här. Om vi definierar det enbart som att vi ska påverka svenska delegationen att ändra sitt uttalande till att även omfatta lagliga instrument och skriva på Austrian pledge, så kan det verka som en svår uppgift. Ett delmål kan dock vara att genom vår fysiska närvaro visa att vi är många som noggrant följer de svenska uttalandena och reagerar på dem. Ett annat delmål är utbildning. Jag lär mig mycket av de många extremt kompetenta personer som är här från civilsamhällets olika delar. Under civilsamhällets dagliga morgonmöten med olika inbjudna stater har det ofta blivit mycket konstruktiva samtal med de mer progressiva delegationerna där de har gett råd om vilka områden som civilsamhället särskilt bör uppmärksamma. Där blir det tydligt att vår insats gör skillnad. Dessutom upplever jag det som att de blir uppmuntrade av det stöd vi ger dem när de tar steg mot ett globalt förbud av kärnvapen. Att få tillfälle att möta Setsuko Thurlow och höra henne berätta om minuterna innan och efter att Hiroshima blev ödelagt var ett privilegium och ett starkt ögonblick.

Sammanfattningsvis råder en optimism bland många stater att ett förbud kommer drivas igenom även om det till en början förmodligen inte kommer ske inom NPT. Samtidigt blir P5-staterna alltmer desperata. Ett av deras senaste kreativa utspel är att föreslå avgifter för NGOs för att delta på FN-konferenser. Förhoppningsvis tar nu Sydafrika initiativ till nästa steg på vägen mot att fylla det legala tomrummet. ❖

KÄRNVAPEN- NEDRUST- NING – HUR UPPNÅR VI FRAMSTEG?

Av Leonore Wide

Ett seminarium på detta tema arrangerades den 16 april av Nätverket för kärnvapen-nedrustning i samarbete med UD, SIPRI och UI.

Utrikesminister Margot Wallström var huvudtalare på seminariet på Utrikespolitiska institutet, UI. Hon inledde med att berätta om Setsuko Thurlow, hibakusha från Hiroshima, som hon träffade i vintras. Hon framhöll att vårt mål är en värld fri från kärnvapen, för att komma dit krävs mod och tålamod. Hon beskrev NPT som framgångsrikt när det gäller icke-spridning och fredlig användning av kärnkraft men ännu inte när det gäller nedrustning. Hon talade om det humanitära initiativet och om begreppet mänsklig säkerhet. Vid NPT-översynskonferensen kommer hon att hålla ett anförande och medverka i ett seminarium om kvinnors deltagande i nedrustningsdiskussioner samt i ett seminarium med SIPRI. Hon tog upp konkreta åtgärder från Sveriges sida: återinträdet i de-aleringgruppen och satsningen på tekniskt samarbete kring verifikation, där Sverige har spetskompetens med bland annat ädelgasdetektion. Hon talade om tydlighet, att kärnvapenländerna måste engageras i inkluderande diskussioner och hon vill undersöka alla olika vägar för dialog. Hon vill uppmana Ryssland och USA att fortsätta den bilaterala nedrustningen och är särskilt engagerad i frågan om de taktiska kärnvapnen i vår närhet. Hon

▲ Ambassadör Henrik Salander, utrikesminister Margot Wallström, Röda korsets tidigare ordförande Eva von Oelreich och Josefin Lind från Läkare mot Kärnvapen i panelen.

avslutade med att mycket återstår när det gäller åtgärder för nedrustning och att Sverige kommer att ha en höjd profil. Hon vill ha ett samarbete med media, parlamentariker, civilsamhället och forskare. Viktigt att påverka opinionen i kärnvapenländerna för att nå resultat. Men en kärnvapenfri värld är möjlig!

Sven-Olof Petersson, ordförande för SIPRI, redogjorde för kärnvapenländernas innehav och doktriner. Alla dessa stater utvecklar sina kärnvapen. Han berörde de taktiska kärnvapnen i vår närhet. En zon fri från massförstörelsevapen i Mellanöstern skulle långsiktigt ligga i Israels intresse. Han uttryckte en viss pessimism men påpekade att civilsamhället behövs.

Josefin Lind, som på seminariet representerade civilsamhället, lyfte fram att det är 70 år sedan Hiroshima och Nagasaki bombades. Hon redogjorde för utvecklingen av det humanitära initiativet under de senaste tre åren, med krav på reella framsteg vad gäller nedrustning av kärnvapnen och på en process som ska leda till ett förbud. Något måste ske skyndsamt, det finns en stor otålighet bland de kärnvapenfria länderna. Sverige har hög trovärdighet och hon efterlyste ett modigt, kraftfullt svenskt agerande.

Eva von Oelreich, dåvarande ordförande för Svenska Röda Korset, höll ett

”mycket återstår när det gäller åtgärder för nedrustning och Sverige kommer att ha en höjd profil.

känslomässigt starkt anförande, där huvudbudskapet var att världssamfundet inte kan hantera det humanitära lidandet idag. Politiska lösningar saknas. Ett kärnvapenkrig skulle ge konsekvenser som ingen skulle kunna hantera. Enda lösningen är enligt Röda Korset att kärnvapnen avskaffas. Kärnvapen är inte förenliga med humanitär rätt, med regler om proportionalitet och urskillning. NPT-översynskonferensen bör komma fram till konkreta åtgärder, till en tidsplan för att förhandla fram ett förbud mot kärnvapen.

Ambassadör Henrik Salander framhöll i sitt anförande att NPT är viktigt men att dess trovärdighet riskerar att urholkas. När det gäller nedrustning har kärnvapenländerna brutit sina löften, de kärnvapenfria staterna är svikna, måste kanske få till ett förbud på egen hand. En värld utan kärnvapen blir en annorlunda värld. Sverige kan vara tekniskt ledande, kan skapa koalitioner med likasinnade stater och kan ensamt driva frågan om bättre transparens och frågan om ett särskilt sekretariat för NPT. ❖

NYTT FRÅN VETENSKAP- LIGA RÅDET VÅREN 2015

Av Stefan Björnson

Läkare mot Kärnvapens vetenskapliga råd hade ett möte den 26 mars på Meteorologiska institutionen vid Stockholms Universitet. Huvudpunkten på agendan var presentation av en simulering av klimatpåverkan vid ett begränsat kärnvapenkrig.

Med stöd från Svenska Läkare Mot Kärnvapen har ett forskningsprojekt genomförts av fil. dr Jenny Lindvall vid institutionen.

Vidare diskuterades en kommande föreläsningsserie om kärnvapens historia vid Senioruniversitetet i Uppsala, planer för deltagande i Almedalsveckan sommaren 2015 samt utspel till media i samband med 70-årsminnet av atombombningen av Japan.

En arbetsgrupp tillsattes för att driva frågan om kärnvapenförbud gentemot UD.

KLIMATPÅVERKAN VID ETT REGIONALT KÄRN- VAPENKRIG

Jenny Lindvall har i samverkan med forskarkollegan Francesco Pausata genomfört studien under överinseende av professor Gunilla Svensson. Bakgrunden är de studier som gjorts på ett regionalt kärnvapenkrig mellan Pakistan och Indien. Man räknade där på att de använder hela sin kärnvapenarsenal och vid ett enda tillfälle. De bränder som uppkommer ger upphov till dels svart kol (BC) och dels partikulärt organiskt material

(POM). BC absorberar solinstrålning och kyler därmed markytan, medan högre lager av atmosfären värms upp. POM sprider strålningen och ger en avkylning av markytan. Partiklarna kan interagera med molnbildning och nederbörd kan tvätta ut partiklar. Om partiklarna kommer upp i stratosfären har de en lång livslängd, flera år.

Förändringarna i temperatur kan, med antagandet om en utsläppstid på en vecka eller mindre, regionalt bli dramatiskt stora – en sänkning med bortåt 10° C i vissa områden. Man ser också en påverkan på El Niño och på monsunen samt att nederbörden över land minskar.

INFORMATIONSEMINARIET VID UD-NIS 23 MARS

SLMK var representerat vid ett informationsmöte på UD, enheten för nedrustning och icke-spridning (UD-NIS). Utrikesminister Margot Wallström var med på mötet en del av tiden. Hon förklarade att man avser att ansluta Sverige till det humanitära initiativet. Hon sade också att hon tänker lägga mer tyngd på frågan om kärnvapenedrustning och meddelade sin avsikt att delta i NPT-översynskonferensen i New York.

Vetenskapliga rådet beslutade att sätta en arbetsgrupp för att driva frågan om kärnvapenförbud gentemot UD, eventuellt i samarbete med Röda Korset, IKFF och Pugwash. Gruppen ska kontakta dessa och gemensamt formulera ett brev till UD i ärendet.

FÖRELÄSNINGSSERIE OM KÄRNVAPEN VID UPPSALA SENIORUNIVERSITET

Vetenskapliga rådet kommer eventuellt att medverka i en föreläsningsserie vid Senioruniversitetet i Uppsala om kärnvapens historia och framtid. Detta kan bli verklighet först våren 2016, eftersom det redan finns många andra ämnen på programmet.

ALMEDALSVECKAN I JUNI

SLMK med Vetenskapliga rådet

planerar att delta i Almedalsveckan sommaren 2015. Vi skulle eventuellt kunna satsa på ett ungdomstema, gärna i samarbete med Uppsala Universitet. Man skulle kunna spinna vidare på klimatfrågorna och Svenska Läkare Mot Kärnvapens Almedalsgrupp kommer att jobba vidare på den linjen tillsammans med Gunilla Svensson, professor i meteorologi vid Stockholms Universitet. Vi skulle kunna diskutera även om vi skulle kunna diskutera de ryska kärnvapnen, särskilt med tanke på Ukraina-konflikten.

TIDNINGSARTIKEL INFÖR HIROSHIMADAGEN 2015

Nu är det 70 år sedan atombombarna fälldes över Japan och 60 år sedan Albert Einstein dog. Det är också 60 år sedan Russel-Einstein manifestet skrevs och lades till grund för Pugwash-rörelsen. Media borde vara intresserade av att uppmärksamma detta, men det kan bli svårt att åstadkomma något med tillräcklig stor tyngd. Eventuellt skulle vi kunna söka samverkan med Medact i Storbritannien (motsvarande Svenska Läkare Mot Kärnvapen, men med bredare agenda) för att få in en artikel i The Guardian. ❖

▲ Besöket uppmärksammades på ett heluppslag i Dagens Nyheter den 2 juni.

Fredagen den 29 maj kom den japanska föreningen Peace Boat till Stockholm. Om bord finns ett tiotal personer som var med när de amerikanska atombombarna näst intill förintade Hiroshima och Nagasaki.

Detta är föreningens 87:e resa jorden runt. Temat i år är "Global Voyage for a Nuclear-Free World: Peace Boat Hibakusha Project" för att särskilt uppmärksamma att det nu är 70 år sedan bomberna föll över Hiroshima och Nagasaki, och för att skapa en global opinion för kärnvapnens avskaffande.

Läkare mot Kärnvapen arrangerade ett heldagsprogram för dessa atombombsöverlevare, Hibakushas. Syftet var att sprida budskapet om de katastrofala humanitära konsekvenserna av kärnvapen och att kärnvapen

måste avskaffas. En viktig del av programmet var att låta dessa människor berätta om sina erfarenheter, att ge dem ett forum för att bidra till arbetet för en kärnvapenfri värld och träffa oss som arbetar med frågan i Sverige. Vi tror det är viktigt för dem att känna att det finns många som arbetar för att det som de upplevde som barn aldrig ska hända igen och att deras berättelser har bidragit till det.

På programmet stod besök på skolor och Nobelmuseet samt träff med UD. På förmiddagen åkte en grupp överlevare tillsammans med Peace Boat-personal och aktiva från Läkare mot Kärnvapen till en gymnasieskola i Danderyd. På eftermiddagen åkte en annan grupp till en gymnasieskola i Liljeholmen. Det blev intensiva möten mellan ungdomarna och överlevarna, mycket tack vare styrkan i överlevarnas berättelser. Även om berättelserna är hemska passar de bra att berättas för gymnasieungdomar vilket blev tydligt genom de många och kloka frågorna från eleverna efteråt. Många

ungdomar har själva upplevt eller har föräldrar som har upplevt krig. De ställde viktiga frågor och ville veta mer om Hibakushas upplevelser, hur de mår idag och vad de känner inför USA.

På UD skulle vi ha träffat utrikesminister Margot Wallström men hon blev tyvärr sjuk så vi fick träffa en grupp tjänstemän istället. Det blev ett informellt och informativt möte där våra vänner från Peace Boat fick stort utrymme att berätta om sina minnen från atombomben och lyfta fram sin förväntan på Sverige att ansluta sig till the Humanitarian Pledge och verka för kärnvapennedrustning.

På Nobelmuseet bjöd museet på en guidning och vi åt alla lunch där tillsammans. Våra gäster fick se Gamla stan och centrala delar av Stockholm under eftermiddagen, innan det var dags att återvända till Peace Boat, där en grupp intresserade fick en rundtur på den stora vackra båten. ❖

April 2015

Hr. udenrigsminister Martin Lidegaard
Udenrigsministeriet

Kære Martin Lidegaard

Når Gennemgangskonferencen under NPT i FN begynder 27. april 2015, er det væsentligt at tænke på, at opmærksomheden på de humanitære konsekvenser af brug af atomvåben - og indehavelse af disse - er vokset stærkt globalt, først med Oslokonferencen, så Mexicokonferencen og sidst Wienkonferencen i december 2014 om dette emne, hvor 158 stater samledes. 900 personer mødtes i Wien, heraf 600 til Civil Society Forum.

Efter at have hørt de omkring 100 indlæg - bl.a. Danmarks - ønskede Østrig at gå ud over opsummeringen af de humanitære konsekvenser, der er betydelig alvorligere end hidtil antaget, massedød, helbred, miljø, klimaforandringer med risiko for fødevarerusikkerhed, radioaktiv forurening. Risikoen for en atomvåbeneksplosion er også betydelig større end hidtil antaget. Og ikke at forglemme, er diverse beredskabers mulighed for hjælp meget minimal.

Risikoen for brug af atomvåben kan kun undgås når alle atomvåben er afskaffet, og alle stater deler dette ansvar. Internationale organisationer, relevante FN-enheder, Røde Kors og Røde Halvmåne, den akademiske verden m.m. spiller en afgørende rolle for en verden uden atomvåben. Østrig påpegede, at mange lande efterlyste et nyt folkeretsligt instrument som forbyder atomvåben - forbudstraktater som jo er gældende for de andre masseødelæggelsesvåben.

Østrig opfordrede alle stater under NPT til at forny sine forpligtelser til implementering i relation til NPT, og alle atomvåbenbesiddere til reduktion af deres atomvåben og lagre deres parat atomvåben. Og Østrig gik videre ved at forpligte sig til at samarbejde med alle relevante interessenter, stater, internationale organisationer, Røde Kors og Røde Halvmåne, parlamentarikere og det civile samfund i bestræbelserne på at stigmatisere, forbyde og afskaffe atomvåben. Så Østrig bekendtgjorde "The Austrian Pledge". Indtil videre har 50 lande tilsluttet sig denne "Østrigs Forpligtelse".

ICAN (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons) Kampagnen vinder fortsat frem globalt med nu 425 partnere i 95 lande, arbejder for en traktat der forbyder atomvåben, en Nuclear Weapons Convention. Glemmes må det heller ikke, at de godt 2000 atomprøvesprængninger resulterede i hundredevis af dødsfald, kræfttilfælde og genetiske skader grundet den radioaktive forurening.

Nobel Peace Laureates sluterklæring fra deres møde i Rom i december 2014 påpeger bl.a.: Der er stadig over 16.000 atomvåben i verden i dag. - - opfordrer alle stater til at begynde forhandlinger om en traktat der forbyder atomvåben så hurtigt som muligt—.

World Medical Association's seneste generalforsamling i Durban 8.-11. oktober 2014 fordømmer udvikling, testning, produktion, lagring, overførsel og brug af atomvåben, opfordrer alle stater til at arbejde henimod eliminering af atomvåben.

Så, i henhold til ovenstående opfordrer vi den danske regering til at tilslutte sig "The Austrian Pledge" m.h.p. så snart muligt at få vedtaget en traktat der forbyder atomvåben.

På vegne af Danske Læger Mod Kernevåben og ICAN Kampagnen DK (Pugwash, Fredsakademiet, Aldrig Mere Krig, Radikal Ungdom, DLMK)

Med venlig hilsen

Niels Dahm, formand for Danske Læger Mod Kernevåben

Hovedvejen 14, Avernakø

5600 Faaborg

Tlf. 62618361, E-mail: dahm@avernak.dk

Detta har hänt

UTRIKESMINISTERN BJUDER IN FÖRENINGAR

Margot Wallström hade tagit initiativet att bjuda in föreningar som arbetar med kärnvapennedrustning och frågor som rör vapenexport. Mötet ägde rum på UD den 23 mars. Svenska Läkare Mot Kärnvapen representerades av Andreas Tolf, Nätverket för kärnvapennedrustning av Leonore Wide och ICAN av Josefin Lind. Det framkom tydligt att utrikesministern är intresserad och engagerad i dessa frågor men hon kunde ännu inte komma med några specifika utfästelser. Alla föreningar fick presentera sina verksamheter och ministern visade intresse genom att lyssna och ställa frågor.

THE MAN WHO SAVED THE WORLD

Torsdagen den 23 april visade vi filmen *The man who saved the world* på biograf Zita i Stockholm. Filmen handlar om Stanislav Petrov, tidigare sovjetisk överstelöjtnant som fattade ett beslut om att inte lyda order och agera på en trolig inkommande kärnvapenattack från USA. Detta visade sig sedan vara ett tekniskt fel i de sovjetiska systemen och Petrovs beslut förhindrade ett globalt kärnvapenkrig. Meit Krakau och Clara Levin från Svenska Läkare mot Kärnvapen introducerade filmen och vår förening till publiken.

NORSKA OCH SVENSKA LÄKARE SAMLADE – FÖR ETT KÄRNVAPENFÖRBUD

Vårmöte i Trondheim 17-19 april 2015
På inbjudan av NLA, Norske leger mot atomvåpen, tillbringade ett tiotal personer från Svenska Läkare Mot Kärnvapen några vardagar i Trondheim, kultur- och skolstaden vid Nidelvas utlopp i Trondheimsfjorden.

Mötet inleddes av NLA:s ordförande

Andreas Tolf, Leonore Wide från Svenska Läkare mot Kärnvapen och Ane Drougge Vassbotn och Bjørn Hilt från Norske Leger mot Atomvåpen på rundtur i Trondheim.

John Gunnar Mæland, som gav en kort presentation av den norska föreningen. NLA har 1620 medlemmar och är alltså lite mindre än SLMK. Liksom SLMK lägger NLA mycket kraft på sin medlemstidning. De har också en facebook-sida knuten till sin webbplats www.legermotatomvapen.no. Sedan Andreas Tolf i sin tur presenterat SLMK diskuterade vi flera gemensamma frågor, bl.a. svårigheter att rekrytera nya medlemmar, särskilt studentmedlemmar. Åsa Lindström berättade om en medlemshelg i Göteborg förra året, inriktad på att hitta sätt att vara engagerad i Svenska Läkare Mot Kärnvapen trots att man bara har lite tid då och då.

Kjølve Egeland, forskare knuten till fredsforskningsinstitutet ILPI, International Law and Policy Institute, höll en föreläsning med rubriken År ett förbud mot atomvapen nödvändigt – är det möjligt? Egeland underströk betydelsen av det

humanitära initiativet inför den kommande NPT-översynskonferensen. Han besvarade själv rubrikens fråga med ett ja – ett förbud mot atomvapen är både möjligt och nödvändigt. Men man bör skilja mellan nedrustning och förbud: förbud handlar om principer, värden. Andreas Tolf tog vid och gav en exposé över svensk nedrustningshistoria, med utgångspunkt från en skämtteckning från 1950-talet med Tage Erlander och Östen Undén vid roddet på en båt styrande mellan Atlantpakten och östblocket. Andreas nämnde Alva Myrdals besvikelse och vrede över hur NPT blev formulerat.

Vi hann också med att hålla vårt eget styrelsemöte, se filmen *The Man Who Saved the World* och att tillbringa en trevlig kväll tillsammans med normännerna hemma hos Bjørn Hilt!

Meit Krakau

LAST WEEK TONIGHT WITH JOHN OLIVER: NUCLEAR WEAPONS (HBO)

En länk till den roligaste och mest skrämmande kärnvapenfilmen, sedan Dr Strangelove: www.youtube.com/watch?v=1Y1ya-yF35g&app=desktop

Länken finns att klicka på på www.slmk.org

UPPFÖLJANDE SEMINARIUM PÅ ABF

28 maj anordnade Nätverket för kärnvapennedrustning ett uppföljande seminarium på ABF. Talare var Johannes Andreasson från UD:s enhet för Nedrustning och Icke-spridning, Henrik Salander bla. f.d nedrustningsambassadör och Clara Levin från Svenska Läkare mot Kärnvapen.

Alla tre panelister var eniga om att översynskonferensen inte kan ses som något annat än ett misslyckande, även om Clara menade att slutdokumentet som låg till beslut var så svagt - särskilt på nedrustningen så det hade nog varit värre om det hade antagits. Henrik menade att även att konferensen inte lyckades anta något slutdokument så innebär det inte slutet för avtalet, flera konferenser förut har misslyckats med att anta slutdokument och avtalet har levt vidare. Dock framkom det att tidigare åtaganden fortfarande gäller, så staterna står inte utan förpliktelser för att inget slutdokument finns. Nedrustningen och icke-spridningen måste fortgå ändå, det intressanta blir att se vad de kärnvapenfria staterna gör med detta, de lyckades framgångsrikt pressa kärnvapenstaterna och är i en bra utgångsposition för framtida arbete.

På gång

KVINNAN I FREDARBETET

Skulptören Peter Linde har nu format Kvinnan i fredsarbetet i gips och till hösten påbörjar han bronsgjutningen. Själva statyn blir 182 cm hög och ska stå på en trekantig sockel med reliefer av Alva Myrdal och Inga Thorsson på de två snedställda ytor som vetter framåt. På baksidan slingrar en olivkvist kring ett fredsmärke. I samarbete med Kungliga Djurgårdsförvaltningen kommer hon att resas någon gång under 2016 på Kärleksudden nedanför Skansen. Det fattas nu bara 150 000 SEK till den totala finansieringen. Frågor kan ställas till ordförande för föreningen Kvinnan i fredsarbetet Gösta Alfven gosta.alfven@slmk.org, mobil 073 966 08 35

Gösta Alfven

ICAN-MÖTE I LONDON

Den 6-7 juli har ICAN två utbildningsdagar i London. Det kommer att diskuteras strategier, kampanjer och en väg framåt för ett förbud mot kärnvapen. Än finns det platser kvar för den som vill följa med!

 <http://uk.icanw.org>

MÖTE I BELGRAD MED LÄKARE FRÅN HELA EUROPA

Den 11-13 september blir det europeiskt IPPNW-möte i Belgrad. Programmet är inte klart ännu men någon eller några från styrelsen kommer att åka, följ med du med! Mer information kommer så småningom på slmk.org och ipnw.eu.

WORLD MEDICAL ASSOCIATION UTTALAR SIG I KÄRNVAPENFRÅGAN

World Medical Association (WMA) fördömde år 2008 utveckling, prov, produktion, lagring, överföring, installation, hot och användning av kärnvapen. Ett nytt uttalande förbereds nu till senare under 2015 och det kommer troligen vara inriktat på eliminering av alla kärnvapen.

Susan J Wareham, Medical Journal of Australia 2015; 202 (7): 355
WMA Statement on Nuclear Weapons, October 2008

NORDEA SVARTLISTAR BOEING

Nordea, Nordens största fondbolag, svartlistar Boeing för dess leverans av komponenter till det brittiska projektet Trident som består av ubåtar bestyckade med kärnvapenbärande ballistiska missiler. Det innebär att Nordea inte handlar med aktier från Boeing. Detta skapar nya problem för den USA-baserade flygplanstillverkaren som redan är svartlistad av flera europeiska pensionsfonder. De svenska AP-fonderna har en slappare inställning och accepterar aktier från bolag som är involverade i kärnvapenprojekt i P5-länder, dvs. de länder som tills vidare tillåts ha kärnvapen enligt icke-spridningsavtalet.

Financial Times 3 maj 2015

VARFÖR SÅ FÅ PROTESTER MOT KÄRNVAPEN IDAG?

Omkring åren 1960 och 1980 drog miljoner människor ut på gator och torg i Nordamerika och Europa för att protestera mot kärnvapen. Dessförinnan, däremellan och därefter har de folkliga protesterna mot kärnvapen varit mycket blygsamma. Varför denna tvåpuckliga kurva av fredsaktiviteter? Varför denna likgiltighet för hotet från kärnvapen i vår tid?

Den amerikanske historikern Ward Wilson har grubblat över detta och kommit fram till att befolkningens tilltro till regeringens förmåga att skydda befolkningen är en viktig förklaringsfaktor, åtminstone i USA. När det i USA visades sig att radioaktiviteten från de atmosfäriska kärnvapenproven kontaminerade mjölk som dracks av amerikanska barn spred sig vreden bland föräldrar. Kubakrisen 1962 blev ett maximum för protesterna mot kärnvapnen – men strax därefter kollapsade protesterna helt. Möjliga förklaringar är att president Kennedy och premiärminister Chrusjtjov visade att de klarade av att lösa krisen fredligt, att heta linjen

▲ Ward Wilson

mellan Washington D.C. och Moskva byggdes upp och att atmosfäriska kärnvapenprov förbjöds, allt under 1963. Med andra ord: politikerna klarade av att hålla fred.

De förnyade protesterna mot kärnvapen (och kärnkraft) under 1980-talet växte fram som protester mot reaktorhaveriet på Three Mile Island och Ronald Reagans krigiska språk och höga försvarsbudgetar och utplaceringen av taktiska kärnvapen på medeldistansmissiler i Europa. Protestmarschen i New York i juni 1982 är fortfarande den största demonstrationen (antalet deltagare uppskattades till en miljon) i USA:s historia.

Faktorer som troligen delvis förklarar att protesterna hastigt kollapsade efter några år var det framgångsrika mötet mellan Ronald Reagan och Michael Gorbatsjov i Reykjavik 1986 (kraftiga minskningar av kärnvapenarsenalerna) och förbudet 1987 för medeldistansmissiler i Europa.

Nu arbetar freds rörelsen mer direkt med regeringar och andra politiker men historien visar att det är svårt att vinna kampen mot stora, välrustade intressen utan aktivt stöd från många människor.

Ward Wilson, Bulletin of the Atomic Scientists 2015, Vol. 71(2) 50–59

RYSKA KÄRNVAPEN 2015

Ryssland bedöms inneha omkring 4500 kärnstridsspetsar varav 1780 är strategiska och utplacerade på missiler eller flygbaser. Återstoden finns i lager; 700 av dem är strategiska (interkontinentala). Ryssland bedöms också inneha omkring 311 interkontinentala, balistiska missiler som kan bära omkring 1050 stridsspetsar. Ryssland moderniserar sin kärnvapenarsenal vilket andra länder använder som skäl att modernisera sina arsenaler.

HM Kristensen & RS Norris, Bulletin of the Atomic Scientists May/June 2015

AMERIKANSKA KÄRNVAPEN 2015

Försvarsdepartementet i USA bedöms år 2015 inneha och underhålla omkring 4760 kärnstridsspetsar. Omkring 2080 av dem är utplacerade medan 2680 finns i lager. Dessutom lagrar Energi-departementet ca 2340 stridsspetsar som är kasserade men intakta och som väntar på demontering. Sammanlagt har alltså USA omkring 7100 stridsspetsar. Under de närmaste 10 åren räknar man att satsa 350 miljarder dollar på att modernisera och underhålla sina kärnvapenstyrkor.

HM Kristensen & RS Norris, Bulletin of the Atomic Scientists March/April 2015

AKUTLÄKARE UTTALAR SIG

De amerikanska akutläkarna uttalar sig mycket kort, men förhoppningsvis effektivt, om nedrustning av kärnvapen:

“The American College of Emergency Physicians adds its voice to other organizations and individuals urging our government to continue to seek international nuclear weapons control, reduction, and eventual disarmament.”

Annals of Emergency Medicine 2014;64(5):572

VISSELBLÅSARE AVSLÖJAR SÄKERHETSPROBLEM PÅ BRITTISKA KÄRNVAPEN-UBÅTAR

Visselblåsaren William McNeilly skriver i en detaljerad 18-sidig rapport om det alarmerande tillstånd Storbritanniens åldrande Trident-ubåtar befinner sig i. Rapporten listar över 30 säkerhetsmissar och brister som McNeilly iakttagit under sin tid i tjänstgöring på en av ubåtarna, bland annat uppenbara brandfaror och bristande säkerhetsprofilering av tjänstgörande ombord. ”Det är bara en tidsfråga innan vi infiltrerats av en psykopat eller en terrorist”, säger McNeilly.

Han rapporterar också om larm som tystas eftersom de gick så ofta, säkerhetsförfaranden som ignorerats och topphemlig information som lämnats obevakad.

Angus Robertson, medlem i SNP (Scottish National Party) kommenterar: ”Att inte följa säkerhetsrutinerna på en arbetsplats är oacceptabelt, men på en Trident-ubåt kan det resultera i extrem tragedi, inte bara för dem ombord utan faktiskt för hela planeten.”

Storbritanniens försvarsdepartement har delvis tillbakavisat och dementerat de läckta uppgifterna som ”subjektiva och ogrundade”.

The Herald Scotland - 17 maj 2015
www.heraldsotland.com/news/home-news/trident-whistleblower-says-nuclear-submarines-are-insecure-unsafe-and-a-disaster-wait.1431860917

www.globalresearch.ca/britains-nuclear-armed-trident-submarine-rigged-safety-and-security-whistleblower

ORGANISATIONER MOT KÄRNVAPEN

SVENSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPEN - SLMK

Vi är den svenska sektionen av International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW) som är en bred internationell organisation med 150 000 medlemmar, som har en kärnvapenfri värld som gemensamt mål. I Sverige är vi idag nästan 3 000 läkare och medicinstudenter som är medlemmar. Dessutom har vi associerade medlemmar från yrkesgrupper som liksom läkare vill värna liv och hälsa, nämligen tandläkare, forskare, ingenjörer, sjuksköterskor, sjukgymnaster och analytiker.

Både Svenska Läkare mot Kärnvapen och IPPNW är politiskt och religiöst obundna organisationer med målet att avskaffa kärnvapnen genom att sprida saklig information om vapnens medicinska effekter.

Som medlem får du tidningen Läkare mot Kärnvapen 4 gånger/år. Det är den enda svenska tidskriften om kärnvapen.

Vårt arbete finansieras till ca 80 % av medlemsavgifter. Utan detta stöd skulle vi inte kunna agera så självständigt och vetenskapligt trovärdigt som vi gör idag. En stark röst för de humanitära och medicinska nedrustningsargumenten är nödvändig i dagens kärnvapendebatt. Vi är den rösten, tack vare en engagerad läkarkår. Medlemsavgiften är 290 kr/år för läkare och 200 kr/år för associerade medlemmar. Alla studenter betalar 100 kr/år. Bankgiro 901-0901.

Du hittar oss på webben: www.slmk.org eller [facebook.com/SLMK.1981](https://www.facebook.com/SLMK.1981)

INTERNATIONELL KAMPANJ FÖR ETT KÄRNVAPENFÖRBUD

2007 lanserade IPPNW en bred kampanj för kärnvapnens avskaffande som getts namnet ICAN – International Campaign to Abolish Nuclear Weapons. Idag samlar den över 350 organisationer i fler än 90 länder som ställt sig bakom kampanjens krav på ett internationellt avtal om förbud mot kärnvapen. I Sverige medverkar elva stora freds- och miljöorganisationer i ICAN som drivs av initiativtagaren Svenska Läkare mot Kärnvapen.

www.icanw.org / www.icanw.se | [facebook.com/ican.sweden](https://www.facebook.com/ican.sweden) | Twitter @ICAN_Sweden

DANSKE LÆGER MOD KERNEVÅBEN - DLMK

Bestyrelsen består af: Niels Dahm formand og kasserer, Cæcilie Buhmann international councillor i samarbejde med Alexandra Schou, Klaus Arnung kontaktperson til Läkare Mot Kärnvapen og udarbejdelse af årsberetning, Alexandra Schou studenterkontakt og hjemmeside, Povl Revsbech sekretariat og hjemmeside, Anton Aggernæs revisor sammen med Bent Petersen, Willy Hanghøj-Petersen, Sarah Ndoni studenterrepræsentant.

DLMK:s bestyrelse

Povl Revsbech, Brabrand, 86 26 47 17, revsbech@dadlnet.dk
 Anton Aggernæs, Frederiksberg, 38 34 35 07, aggernaes.a@dadlnet.dk
 Klaus Arnung, Vedbæk, 45 66 11 81, k.arnung@dadlnet.dk
 Niels Dahm, Fåborg, 62 61 83 61, dahm@avernak.dk
 Cæcilie Bøck Buhmann, København N, 26 18 95 06, cbuhmann2002@yahoo.com
 Alexandra Schou, København N, 27 21 81 15, alixschou@hotmail.com
 Willy Hanghøj-Petersen, 97424726, mobil 23747505, willyhp13@gmail.com
 Sarah Ndoni, København S, 50247452, ndoni_sar@hotmail.com

KANSLI

Generalsekreterare

Josefin Lind
 08-400 204 83
 0760-24 51 58
josefin.lind@slmk.org

Ekonomi- och medlemsansvarig

Cerese Olsson
 08-400 204 83
cerese.olsson@slmk.org

Projektledare

Clara Levin
 076-017 38 69
clara.levin@slmk.org

Svenska Läkare mot Kärnvapen
 Norrtullsgatan 45
 113 45 Stockholm

Kassör

Klas Lundius
 Svenska Läkare mot Kärnvapen
 Håkantorpsmölle
 281 91 Perstorp
klas.lundius@slmk.org

PERSONPORTRÄTTET

Meit Krakau

Profession:

Specialist i geriatrik.

Uppdrag i SLMK:

Styrelseledamot, sekreterare i SLMK.

Personligt:

Aktiv i SLMK sedan mitten på 1990-talet. De kärnvapenförande staterna är ointresserade av att nedrusta. Det civila samhället och gräsrotterna är betydelsefulla för att trycka på och kräva ett förbud mot kärnvapen. Jag är en av tusentals gräsrotter över hela världen.

LÄKARE MOT KÄRNVAPEN PÅ PLATS I ALMEDALEN

BLODTRYCKSMÄTNINGSAKTIONER

NÄR? Tisdag 30 juni och torsdag 2 juli klockan 12-13

PLATS: Hamnplan, Visby

FRUKOSTSEMINARIUM

HUMANITÄRA EFFEKTER AV KÄRNVAPEN

Ett seminarium om klimatmässiga och medicinska konsekvenser av kärnvapen och politisk debatt om implikationer för svensk nedrustningspolitik.

NÄR? Torsdag 2 juli klockan 9-10:30

PLATS: Campus Gotland, Cramérg. 3, Studentcentrum/Hus D

I PANELEN: Gunilla Svensson, professor i meteorologi på Stockholms universitet, Andreas Tolf, ST-läkare i neurologi och ordförande för Läkare mot Kärnvapen samt Beatrice Fihn, executive director för International Campaign to Abolish Nuclear Weapons, ICAN samt Alexandra Völker (S), Pernilla Stålhammar (MP), Kerstin Lundgren (C), Karin Enström (M) och Teddy Grip (V). Representanter från fler politiska partier kan tillkomma.

MODERATOR: Peter Wallensteen

FÖLJ OSS på hemsidan www.slmk.org, Facebook och Instagram ([lakaremotkarnvapen](#)). Eller kom förbi och säg hej om du befinner dig i Visby!

FÖR MER INFORMATION kontakta clara.levin@slmk.org

**SVENSKA LÄKARE
MOT KÄRNVAPEN**
Nobels fredspris 1985

Avsändare:
Svenska Läkare mot Kärnvapen
Norrullsgatan 45
113 45 Stockholm
Sweden

HIROSHIMADAGEN 6 AUGUSTI

I augusti är det 70 år sedan atombomberna föll över Hiroshima och Nagasaki. Nu uppmanar vi er till handling på Hiroshimadagen den 6 augusti! Idag finns det över 16 000 kärnvapen i världen, det är mer än tillräckligt för att förinta mänskligheten flera gånger om.

Var med och uppmärksamma detta på din ort och påminn världen om att det som hände i Hiroshima och Nagasaki aldrig får hända igen!

VAD KAN DU GÖRA?

- Anordna en manifestation – Lyktnedsättning – Die-in – Tal och musik
- Skriv insändare till din lokaltidning
- Be kyrkan ringa i klockorna 8:15 den 6 augusti och 11:02 den 9 augusti
- Samarbeta med andra organisationer
- Informera på stan

PROGRAM I STOCKHOLM

- 14.15: Guidad visning på Nobelmuseet med fokus på fredspriset
- 15.00: Sång, tal, bokbord och die-in på Stortorget i Gamla Stan
- 17.00: Manifestation för fred och nedrustning i Storkyrkan med tal och musik
- 50 % på entrépriset på Nobelmuseet hela dagen!

För mer information kontakta clara.levin@slmk.org